

FONOLOŠKE I MORFONOLOŠKE ZNAČAJKE GOVORA OSLIĆA – PRILOG ISTRAŽIVANJU BUZETSKIH GOVORA

ALVIJANA KLARIĆ

ARMIN KRIVIČIĆ

Srednja škola Buzet

Antuna Cerovca-Tončiča 7, HR-52420 Buzet

alvijana.klaric@skole.hr

armin.krivicic@gmail.com

UDK:811.163.42'282'34'36(497.5-37 Buzet)

Izvorni znanstveni članak

Primljen: 11. 7. 2018.

Prihvaćen za tisak: 27. 11. 2018.

U radu se donose fonološke i neke morfonološke značajke mjesnoga govora Oslića u Istri koji je dosad neistražen. Riječ je o čakavskome govoru buzetskoga ili gornjomiranskoga dijalekta, a smješten je na jugu spomenutoga dijalekta. Zbog svojega geografskog položaja, ovaj govor sadrži više čakavskih crta od ostalih dijelova buzetskoga dijalekta, a to se najbolje očituje u leksiku i akcentuaciji. U ostalim je dijelovima prisutno puno više elemenata iz slovenskoga jezika.

KLJUČNE RIJEČI:

buzetski ili gornjomiranski dijalekt; čakavsko narječje; fonologija, morfonologija; Istra; Oslići

1. Uvod

Naselje Oslići (u domaćemu izgovoru Uslīci) u sastavu je općine Cerovlje. Njegov govor pripada buzetskomu ili gornjomiranskomu dijalektu čakavskoga narječja, a smješteno je na jugu spomenutoga dijalekta. Trenutačno ima četrdeset i četiri stanovnika, a raširena prezimena u mjestu jesu Krivičić, Grozić, Bužić, Čeh, Rabak i Urih. U susjedstvu Oslića nalaze se mjesta Krūšvari, Baštini, Škrinjari, Draguč, Düričići, Rāčiški Brijēg (Rāčiški Brīh), Urihi, Kōvačići i dr.

Predvidjeli smo terenska istraživanja neobrađenih govora, a jedan je od takvih i govor Oslića. Spominje ga samo Mate Hraste u sklopu istraživanja stražnjega nazala u buzetskim govorima, ali ga ne ucrtava na priloženu kartu (v. Hraste 1963: 132). S

obzirom na činjenicu da su govori buzetskoga dijalekta loše istraženi, ovu smo temu odabrali kako bismo pridonijeli boljemu poznavanju govora ovoga područja.

1. 1. DOSADAŠNJA ISTRAŽIVANJA BUZETSKOGA DIJALEKTA

Buzetski ili gornjomiranski dijalekt prostire se u sjevernome dijelu Istre i jedan je od šest dijalekata čakavskoga narječja prema podjeli jezikoslovca Dalibora Brozovića¹. Nekada je bilo problema pri određivanju dijalektalne pripadnosti buzetskih govora. Zbog uporabe zamjenice *kaj* ubrajalo ih se u kajkavske govore, no istraživanja Petra Šimunovića pokazala su da je riječ o čakavskim govorima. Između ostaloga, proučio je Šimunović i povijesne spomenike i utvrdio da su pisani čakavskim narječjem te da se buzetski govori razlikuju od slovenskih i sloveniziranih dijalekata čičarijske zaravni. Na kraju zaključuje: “Na temelju cjelokupne analize jezičnih i izvanjezičnih pojava lako je zaključiti, nasuprot većini istraživača buzetskih govora, da u buzetskoj zavalu nisu nikakvi kajkavski govori, da to nisu ni slovenski govori na koje su nakalamljene čakavske crte, već da govori buzetske zavale imaju čakavsku bazu na koju su slovenski dijalekti u dugom zajedničkom supostojanju i prožimanju jako utjecali (...)” (Šimunović 1976: 44). Osim Šimunovića, i drugi su dijalektolozi na temelju sinkronijskih i dijakronijskih istraživanja dokazivali pripadnost buzetskih govora čakavskomu narječju.

Buzetski su govori u dijalektološkoj literaturi loše zastupljeni. Podatci o pojedinim mjesnim govorima šturi su i nepotpuni, a o nekima još uvijek nema ni spomena. Prvi je istraživač istarskih govora Josip Ribarić (1916), koji je buzetske govore smjestio u kajkavsko-čakavski prelazni dijalekt, a kao primjere toga dijalekta uzima govore Sluma i Draščića, koje je opisao u kratkim crtama (v. Ribarić 2002: 30–43). Slovenški jezikoslovac Fran Ramovš govore buzetskoga areala ubraja u slovenske s mnogobrojnim čakavskim primjesama, a Poljak Mieczysław Małecki u čakavsko-slovensku skupinu te ih opisuje na temelju trideset i sedam jezičnih značajki. Gledajući kronološki, sljedeći je istraživač Pavle Ivić, koji je 1961. dao kratak opis govora Draguća, a Mate Hraste se dvije godine kasnije u svojem radu dotaknuo jedne jezične crte – refleksa strašnjega nazala, jedne od glavnih jezičnih značajki buzetskoga dijalekta. Petar Šimunović opisao je u članku “Dijalekatske značajke buzetske regije” (1970) fonološki i morfološki sustav govora Bresta, Svetoga Martina, Nugle i Račica. Pojedine su mjesne govore opisale i Janneke Kalsbeek (govor Nugle, 1985, 1987) te

¹ On je, naime, 1988. godine klasificirao dijalekte čakavskoga narječja, pri čemu je uzео u obzir tri kriterija: refleks jata, starohrvatske konsonantske skupine *št'* i *žd'* i akcentuaciju (ali uvjetno).

Nataša Vivoda u knjizi *Buzetski govori* iz 2005. godine. Silvana Vranić dotaknula se u članku iz 1999. morfonoloških i morfoloških značajki govora Pagubica, koji pripada buzetskomu dijalektu. Fonološke značajke buzetskoga dijalekta opisao je Josip Lisac u istoimenome članku, a u knjizi *Hrvatska dijalektologija 2. Čakavsko narječje* (2009) opisao ga je na svim jezičnim razinama, kao i ostale dijalekte čakavskoga narječja.

1. 2. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

Istraživanje govora Oslića provedeno je tijekom veljače i ožujka 2018. godine. Tom je prilikom izrađen autorski upitnik za terensko istraživanje buzetskoga dijalekta. Upitnik je sastavljen na temelju dosadašnjih dijalektoloških opisa buzetskih govora, a ispitane su i jezične značajke koje su karakteristične za govore drugih čakavskih dijalekata. Materijal za analizu dobiven je i spontanim razgovorom s obavjesnikom i izravnim ispitivanjem. Terensko je istraživanje obavio Armin Krivičić, a govor dijalektološki opisala Alvijsana Klarić. Dobivene podatke analizirali smo na fonološkoj i morfonološkoj jezičnoj razini te utvrdili koje su jezične značajke tipične za buzetski dijalekt, a koje su općečakavske. Zbog promjena u načinu života neke se posebnosti ovoga govora gube te su rijetki koji ga njeguju. Jedan je od njih naš obavjesnik Zdenko Krivičić (r. 1965.), koji je u tome mjestu stalno nastanjen. Ovim mu putem svesrdno zahvaljujemo. Ovaj je članak nastao iz želje da se dijalektološki opiše jedan dosad neistražen govor te tako popuni još jedna praznina na dijalekatskoj karti Istre. Ostale jezične značajke ostavljamo za buduća dijalektološka istraživanja.

2. FONOLOŠKE ZNAČAJKE

2. 1. ZAMJENICA *kaj*

U govoru Oslića zamjenica *kaj* ima sljedeće odraze:

- a) upitna zamjenica (u značenju 'što'): *Kāj biš tēla?*
- b) odnosna zamjenica (u značenju 'što'): *Nīsan znāla kāj rēc.; Tāmo se nuājdemo sī skūp i undā se duguvōrimo kāj će kī bīt za tē mākare.*
- c) neodređena zamjenica u značenju 'štogod', 'bilo što' glasi *kajgõt*, a u istome se značenju koristi i *bilokāj*: *Skūhali smo kajgõt sāmō da bījemo sī skūp.; Navūkli*

suâ bilu kâj nuâ se sâmu da biĵeja maĉkarani.

- d) G jd. zamjenice *kâj* glasi *kĕga*, a složenica u značenju ‘neĉega’ *nĕkiga*. Razlika u značenju ‘koga’ i ‘ĉega’ samo je u dužini vokala *e*. Dužina u *kiĕga* ‘koga’ nastala je stezanjem. Oblik *nĕkiga*, u kojem se na mjestu *e* pojavljuje *i*, nastao je po uzoru na nastavke s jatom.
- e) Upitno-odnosna zamjenica *ĉigöf* odgovara značenju ‘ĉiji’, ali njezine složenice ‘neĉiji’ i ‘niĉiji’ ne glase *neĉigof* i *niĉigof*, nego *udnĕkiga* i *nûbenof*. U potonjoj je vidljiv utjecaj slovenskoga jezika u kojem postoji zamjenica *noben*.
- f) Neodređena zamjenica *dikâj* odgovara značenju ‘nešto’, a *nîĉ* značenju ‘ništa’. Za razliku od nekih čakavskih govora, na kraju riječi *nîĉ* završna se afrikata *ĉ* ne zamjenjuje frikativom *š*.
- g) Prilog ‘zašto’ glasi *zakâj*.
Zamjenica *kaj* tipična je za bužetski dijalekt u cjelini.

2. 2. ODRAZ POLUGLASA

U govoru Oslića kontinuant je starohrvatskoga poluglasa u svim položajima i primjerima *a*, o čemu svjedoče brojni primjeri ekscerpirani iz upitnika i ogleda govora: *ĉesân, ĉûdan, duân, danäs, dâska, dâš, dõbar, duvâc, grõp, edân* ‘jedan’, *kâsnu, kunâc, kruâtak, lâgak, lagât, luâhat, luâš, mâca, mägla, mâlin, mâlinar, mâša, maštĕf, õsan, puâs, piĕtâk, põtân, prasâc, pûpâk, samânj, sânjat, staklõ, sūdâc, tânka, telâc, turâk, ugânj, uîc, užânca, vâjk, vanĕ, Vazânj, vĕtar, vusâk, vrĕdan, žânjen*. Iz ogleda govora izdvojiti ćemo sljedeće rečenice: *Tõ je na sedavnâjsti pŕviga i tuâ duân zdînemo pûsta.*; *Mâĉkare sîta-rešĕta sua na hrbâti imĕle sîta katiĕra sua stâvili na kakõva dâska ili takõ kâj.*; *U turâk smo soplî i fĕštali do kâsnu.*; *Pûsti sua vâjk bilî pŕvi*. Takav odraz nije karakterističan za bužetski dijalekt u cjelini. Jezično nam iskustvo govori da je u nekim govorima odraz *e*, a u nekima *o*.

Vokalizacijom slaboga poluglasa nastao je prilog *kadĕ* u značenju ‘gdje’. Njegovi oblici u značenju ‘nigdje’, ‘negdje’ i ‘svugdje’ glase *nîgder, dîgder, neh* ili *nedih* i *sâgder*.

2. 3. ODRAZ POĀETNOGA NIZA *vâ*

Upitnikom smo ispitali realizaciju početnoga niza *vâ* u sljedećim kategorijama: kao samostalnoga prijedloga, u dijelu korijena riječi te kao prefiksa u složenicama. Dobiiveni su sljedeći rezultati:

- a) samostalni prijedlog *və* zamijenjen je s *u*: *U neděja vjũtru šlĩ smo u mǎčkare sĩ skũp.*; *Mluádi stõrija dõgovor u dõmi.*; *Jedanbõt se nĩ hudĩlo u Cerõvje.*; *Mõj nõno je dēla u rũdniku*; *və* je prešlo u *u* u dijelu korijena riječi u primjerima *unũk* i *unũka*.
- b) *və* je prešlo u *ø* u dijelu korijena riječi u imenicama *duvǎc*, *duvĩca*, u glagolima *stǎt (se)*, *ziēt* i *zgujĩt* te priložima *čiēra*, *nuātri*.
- c) tipičan čakavski odraz *va* javlja se u primjerima *Vazǎnj*, *važgǎt*, *vǎjk/vǎjki* i *vaje*.

Navedeni odrazi nisu karakteristični za buzetski dijalekt u cjelini jer su dijalektološkim istraživanjem u mnogim mjestima zamijećeni drukčiji rezultati (v. Lisac 2009: 38).

2. 4. SAMOGLASNIČKI SUSTAV

Buzetski ili gornjomiranski dijalekt izdvaja se među drugim čakavskim dijalektima prema broju vokala. Naime, broj je vokalnih sustava izrazito velik. “Pritom je osobito usporedba s golemim prostiranjem novoštokavskih dijalekata prikladna, jer na čitavu novoštokavskom području ne bi bilo moguće naći toliko različitih vokalnih sustava koliko ih ima u buzetskom mikrokozmosu” (Lisac 2009: 35). To je utvrdio i Petar Šimunović u članku “Dijalekatske značajke buzetske regije” napisavši da na cjelokupnome južnoslavenskom jezičnom teritoriju nije moguće naći područje koje bi bilo toliko jezično izdiferencirano. Razlike između govora toga dijalekta najbolje se očituju u vokalizmu. Čak i vrlo bliska naselja imaju prilično velike razlike u govoru, a osobito u samoglasničkom sustavu.

Samoglasnički sustav mjesnoga govora Oslići sastoji se od sljedećih samoglasnika: *i*, *a*, *ua*, *e*, *ie*, zatvoreno *e* (*ɛ*), otvoreno *e* (*ɛ̃*), *u* i *o*. Njihova je distribucija sljedeća: svaki naglašeni *ě* sačuvan je kao zatvoreno *e* koje se bilježi znakom *ɛ̃*: *lɛ̃tu*, *mɛ̃ra*, *mɛ̃stu*. Dugo *e* prešlo je u diftong *ie*: *čiēra*, *jiē* gl. pridj. rad. m. r., *jiētra*, *miēsu*, *piēt*, *piētǎk*, *pliēs*, *riēp*, *siēna*, *triēs*, *ziē*, *žiējan*, *žiēnska*. Svako kratko naglašeno *e* i ono koje je nastalo od *ɛ̃* prešlo je u otvoreno *e* koje se bilježi znakom *ɛ̃*. To potvrđuju sljedeći primjeri: *bě̃kva*, *brě̃k*, *Buzě̃t*, *cvě̃k*, *lě̃den*, *rě̃ka*, *sě̃di* 2. l. jd. imp., *dě̃set*, *gově̃du*, *pužě̃t*, *sě̃dan*, *žě̃tva*. Dugo *a* diftongiralo se u *ua*: *duā* gl. pridj. rad. m. r., *hluāt*, *nuāša*, *pluāti*, *puzuābi*, *težuāk*, *vruāta*, *vuās* ‘selo’. Što se tiče glasa *i*, osim što stoji svugdje gdje mu je prema etimologiji mjesto, ono je nastalo i od nekada dugoga naglašenog jata, o čemu će biti više riječi u poglavlju o refleksu jata. Samoglasnik *u*, osim na mjestu prvotnoga *u* i fonema *l*, ostvaruje se na mjestu kratkoga nenaglašenog *o*, o čemu će

biti više riječi u poglavlju o zatvaranju samoglasnika *o* izvan akcenta. Također, u ovome je govoru svako dugo *o* prešlo u *u*, što potvrđuju primjeri: *kûs* ‘kost’, *mûs* ‘most’, *nûć* ‘noć’, *rûh* ‘rog’, *sûf* ‘sol’, *vûs* ‘voz’ i mnogi drugi. Ta je jezična značajka karakteristična i za govore susjednih mjesta Dragać (Ivić 1961: 198) i Račice (Šimunović 1970: 40), a M. Maćecki naveo ju je kao jednu od trideset i sedam jezičnih značajki čakavsko-slovenske skupine.

Samoglasno je *r* kratko te se javlja bez popratnoga samoglasnika: *bŕs*, *četrŕak*, *čŕn*, *čŕf*, *gŕt*, *kŕf*, *mŕšaf*, *pŕs*, *štrŕti*, *tŕdu*, *vŕh*.

Slijed *-bje* dao je *-i*: *ûji*, *vesiêji*, *zdruâvji*. Tako je i u govoru susjednoga Dragaća.

2. 5. ZATVARANJE *o* IZVAN AKCENTA

Za ovaj je govor karakteristično da se svaki samoglasnik *o* izvan akcenta zatvara tako što prelazi u *u*. U mnogim se istarskim govorima ta jezična pojava odnosi samo na *o* ispred akcenta, no terenskim je istraživanjem utvrđeno da u ovome govoru svako *o* koje nije naglašeno prelazi u *u* – i u prednaglasnome i zanaglasnome položaju. Tu činjenicu potvrđuju mnogobrojni primjeri ekscerpirani iz oglada govora i upitnika. S obzirom na to da ih je prikupljeno puno, samo ilustrativno nabrojiti ćemo ih nekoliko: *cidîlu*, *člurvêk*, *dêlu*, *duvâc*, *gunî* ‘gonio’, *guvêdu*, *hudî* ‘hodao’, *kunâc*, *kupuâ* ‘kopao’, *kusî* ‘kosio’, *kuvuâ* ‘kovao’, *lâkum*, *lêtu*, *lêvu*, *luži* ‘ložio’, *Mârku*, *mêstu*, *miêsu*, *môremu*, *nusî* ‘nosio’, *pîtum*, *prusî* ‘prosio’, *pučiêt*, *pužiêt*, *tîlu*, *tîsnu*, *tîstu*, *turâk*, *ugânj*, *ulîtu*, *unî*, *urât*, *urêh*, *utâc*, *uženî*, *vêruva*, *zgujît*, *želêzu*.

2. 6. REFLEKS PREDNJEGA NAZALA *e*

U čakavskome narječju zamjena *e* bila je dvoznačna: iza palatala zamijenjen je s *a*, a iza nepalatala s *e*. Primjeri s odrazom *a* u današnjem su čakavskom narječju malobrojni te se svode na svega nekoliko primjera, a u mnogim se čakavskim govorima taj odraz javlja samo iza palatala *j*. I primjera s odrazom *e* ima ograničen broj zbog toga što riječi kojima je dio slijeda bio *je*, *že* i *če* nema mnogo.

U govoru Oslića odraz *a* zabilježen je samo u primjerima *zajîk* (nastao metatezom od riječi *jazik*) i *jâcmik*, a u svim drugim ispitanim leksemima javlja se *e*: *dêset*, *dvâjset*, *guvêdu*, *načiêt*, *pâmet*, *piêt*, *piêtâk*, *petnâjs*, *pučiêt*, *pužêt*, *sêdan*, *triês*, *žiêjan*, *žiêja*, *žêt*, *žêtva*. Taj je odraz prisutan i u glagolu *prijiêt*, u značenju ‘primiti, prihvatiti’, u kojemu se u većini čakavskih govora ostvaruje *a*. Primjere u značenju ‘jezik’ i ‘ječam’ naveo je i M. Maćecki kao jedine tragove tipičnoga čakavskog prijelaza na gotovo cijelome bužetskom području.

2. 7. REFLEKS STRAŽNJEGA NAZALA *q*

Najznačajnija je jezična crta buzetskoga ili gornjomiranskoga dijalekta refleks stražnjega nazala *q* jer u mnogim primjerima prelazi u *a*, što predstavlja posve izniman razvoj među “hrvatsko-srpskim dijalektima” (v. Brozović 1988: 84). Općehrvatskomu razvoju, za razliku od buzetskih govora, pripada refleks *u*, a u nekim govorima *o*, bilo redovito, bilo sporadično. To su potvrdila i istraživanja Stjepana Ivšića, koji je tijekom 1960. i 1961. godine istražio taj refleks u više od dvadeset govora.

Terenskim je upitnikom ispitan refleks stražnjega nazala u sljedećim kategorijama: imenicama A i I jd. ženskoga roda, infinitivu u značenju ‘posuditi’, infinitivnoj osnovi glagola druge vrste, 3. l. mn. prezenta, u posebnome obliku glagola *biti* za tvorbu kondicionala te u prilogu u značenju ‘unutra’. Dobiveni su sljedeći rezultati: u većini se leksema ostvaruje kao *a*, što je i karakteristično za govore buzetskoga dijalekta, u pojedinima kao *u*, a samo u dva primjera kao *o*.

Potvrde oblika:

- a) *q > a*: u imenicama: *gāba* ‘gljiva’, *gasēnica* ‘gusjenica’, *makā* ‘brašno’, *pusāda* ‘posuda’, *puāt* ‘put’, *ruāka* ‘ruka’, *ruāp* ‘rub’, *zuāp* ‘zub’, *želāt* ‘žir’; u A i I jd. imenica ženskoga roda: *vīdin ženā*, *z ženā*; u infinitivu *pusuādīt* ‘posuditi’; u infinitivima glagolima druge vrste sa sekvencijom *-nq-*: *bušnāt*, *nagnāt*, *pūknat*, *upučīnat*, *uščīpnat*; u 3. l. mn. prezenta: *čūjeja*, *kupiēvaja*, *pěreja*, *skuāčeja*, *znuāja*; u posebnome obliku glagola *biti* za tvorbu kondicionala: *buān*, *buās*, *buā*, *buāmu*, *buāte*, *buāja*; u prilogu *nuātri*.
- b) *q > u*: *gūska*, *lūh* ‘lug, voda u kojoj je prokuhan pepeo’, *lūk* ‘uskrzni luk’, *mūš*, *pūpāk*, *subōta*, *susēt*.
- c) *q > o*: *gōlop*, *klōpko*.

2. 8. FONEM *l*

Fonem *l* čuvao se do kraja 13. stoljeća, a onda je u najvećem dijelu hrvatskoga jezika počeo prelaziti u *u*. Govor Oslića ne odstupa od temeljnoga čakavskog razvoja, što znači da se taj fonem u svim ispitanim kategorijama reflektirao kao *u*, osim u primjeru *sōnci*. Neki od primjera u kojima je zamijenjen s *u* jesu *būha*, *Buzēt*, *dūh* ‘dug’, *dubīna*, *glubōk*, *Hūm* (toponim), *jābuka*, *kūk*, *kūnēn*, *mūčāt*, *mūs*, *mūzēn*, *pūn*, *pūs*, *sūza*, *tūc*, *ubūc*, *usūc*, *vūc*, *vūk*, *vūna*, *žūc*, *žūt*, *žūtica*. Terenskim je upitnikom ispitan i glagol *gutati*, no on u ispitanome govoru glasi *pužērat*. U većini je govora ovoga dijalekta refleks fonema *l* u (v. Lisac 2009: 36).

2. 9. REFLEKS JATA

U bužetskim je govorima veoma zanimljiva sudbina staroga jata. U istraženoj se govoru na mjestu kratkoga naglašenog jata javlja zatvoreno *e* (*ě*), dok je kontinuant nekada dugoga naglašenog jata *i*, kao i kratki jat ispred naglasaka.

Potvrde oblika:

- a) *ě* na mjestu kratkoga naglašenog jata: *bělu*, *besěda*, *blět*, *brěs*, *čerešnja*, *čluvek*, *dělat*, *grěh*, *krěs*, *kulěnu*, *lětu*, *lěvu*, *měra*, *městu*, *měsec*, *nedeja*, *nevěsta*, *pundejak*, *sěme*, *sěnu*, *směšan*, *sreća*, *světlu*, *veruvat*, *vetar*, *železu*;
- b) *i* na mjestu dugoga naglašenog jata: *bīžāt*, *blīščāt*, *brīh*, *cīdīt*, *cīj*, *gnījzđō*, *mīh*, *mlīkō*, *razrīdīt*, *smīh*, *snīh*, *srīda*, *svīća*, *tīlu*, *tīsnu*, *tīstu*, *trīzan*, *vrīme*, *zvīzdā*;
- c) *i* na mjestu kratkoga jata ispred naglasaka: *mihūr*, *sidēt*, *sikīra*.

U relacijskim se morfemima javlja ekavski refleks jata: *pametnēji*, *starēji*, *slabēji*.

2. 10. AKCENATSKI SUSTAV

Akcenatski sustav čine dva akcenta: kratkosilazni i dugosilazni te nenaglašena duljina i kračina. Dakle, u ovome govoru ne postoji opreka po intonaciji jer se akut nije sačuvao, pa naglašeni vokali mogu biti samo silazni. Primjeri prelaska akuta u dugosilazni naglasak jesu *Bōjži*, *žiēnska*, *sūša*.

Zadržano je staro mjesto naglasaka, što potvrđuju primjeri *brekā* (G jd. imenice *brěk*), *makā*, *mlīkō*, *na uknē*, *prascī*, *putōk*, *riēbrō*, *ruābāc*, *ruāstē*, *sestrā*, *staklō*, *susēt*, *svīcā*, *takō*, *Vazānj*, *vīnō*, *zvīzdā*, *ženā*.

Zabilježeni su i primjeri analožskoga prenošenja: *gluāva*, *griēda*, *krovī*, *ruāka*, *sōva*, *srīda*, *truāva*, *vōda*, *zōra*, *žūna*.

Zanaglasne su se duljine u potpunosti reducirale. Nenaglašena duljina pojavljuje se samo u slogu neposredno ispred kratkosilaznoga akcenta: *bīžāt*, *diēblō*, *gnījzđō*, *narūčīli*, *pusuāđīt* 'posuditi', *umīsīt*.

Za bužetske govore nije karakteristično duljenje pred sonantom na kraju riječi. Primjeri iz ispitanoga govora jesu *čigōf* (< *čigōv*), *dīm*, *krōf*, *mužikānt*, *pījān*, *rām*, *rūh* 'rog', *samānj*, *sedavnājs*, *stār*, *tuvār*, *ugānj*, *vūf* 'vol'. Ispitan je i leksem *stol*, no on glasi *miza*, kao u slovenskome jeziku.

Na temelju iznesenoga jasno je da je akcenatski sustav ovoga govora, prema klasifikaciji Milana Mogušā, stari dvoakcenatski. Takav sustav odgovara čakavskoj akcentuaciji, a karakterističan je za govore na jugu dijalekta, za razliku od glavnine bužetskih govora.

2. 11. SUGLASNIČKI SUSTAV

Suglasnički sustav ovoga govora sastoji se od 23 suglasnika: *b, c, č, t'* (u pismu *ć*), *d, đ, f, g, x* (u pismu *h*), *j, k, l, m, n, ŋ* (u pismu *nj*), *p, r, s, š, t, v, z* i *ž*. Iz pregleda je vidljivo da suglasnik *lj* nije dio ovoga sustava. Naime, fonem *lj* zamijenjen je s *j*, a to je karakteristika buzetskoga dijalekta u cjelini. Velar *x* (u pismu *h*) dobro se čuva svugdje gdje mu je prema etimologiji mjesto: *būha, grēh, hluât, krūh, kūhat, mūha, ūhu*, ali otpada u infinitivu glagola *htjeti* (*tēt*). Osim toga, javlja se na početku riječi, gdje sustavno zamjenjuje zvučni suglasnik *g*². U nekim se čakavskim govorima, u kojima se također čuva *h*, kao izuzetci navode riječi *hvala* i *zahvualit/se*, u kojima *h* prelazi u *f*. Istraživanjem smo utvrdili da se ta odstupanja ne odnose na ovaj govor. Za čakavsko je narječje u cjelini karakteristično nepostojanje suglasnika *dž* i *đ*. Prvi, naime, prelazi u *ž*, a skupina **dj* dala je *j*, a ne *đ*. Tako je i u ovome govoru, no suglasnik *đ* ipak je dio sustava jer je zadržan u riječima talijanskoga podrijetla, tipa *đelōza, đurnāl, đardīn*. *Žèp* i *svedōžba* primjeri su prelaska *dž* u *ž*, a primjeri su s *j* na mjestu nekadašnjega **dj* sljedeći: *ānjelić, glāji, grajāni, mlāji, prēja, rōjen, slāji, tŕji, zalējen, žiēja*. Zanimljivo je da u nekim talijanizimima govornici umjesto glasa *đ* rabe *j*. Takav je prijelaz zabilježen u primjerima *jīru* 'okret, zavoj' i *jerlānda* 'vijenac'. Suglasnici *ć* i *đ* umekšanoga su izgovora, tipičnoga za čakavsko narječje.

Suglasnička skupina **tj* prešla je u *ć*: *sviĉĉā, nūć*.

Prošireno je i tzv. novo jotovanje: *vesiēji, kupišći, lišći*. Tu je jezičnu pojavu u ovome dijalektu zamijetio i Josip Lisac (v. Lisac 2009: 37).

2. 12. PRIJELAZ ZAVRŠNOGA -m U -n

Prijelaz završnoga -m u -n općečakavska je jezična značajka, ali svojstvena je i slovenskim, crnogorskim i albanskim govorima duž jadranske obale. Sustavno se javlja na kraju relacijskoga morfema, a na kraju korijenskoga samo u pojedinim primjerima. Upitnikom za terensko istraživanje ispitani su ovi leksemi: *bakar, barem, dim, grm, jaram, kum, lakom, osam, pitom, sam, sedam, sram* i *Uskrs*, a dobiveni su sljedeći rezultati: u leksemima *bāren, ōsan, sēdan* i *sruān* završno -m prelazi u -n, a u svim ostalim primjerima završno -m ostaje neizmijenjeno: *dīm, gr̄m, juārām, kūm, lākum, pītum, rām, suām*. Promjena završnoga -m u -n u primjerima *ōsan, sēdan* i *Vazān* karakteristična je za većinu čakavskih govora, a javlja se

² Više o toj jezičnoj pojavi u potpoglavlju pod naslovom "Obezvučenje finalnih zvučnih suglasnika".

i u štokavskima.

Iz oglada govora ekscerpirali smo sljedeće primjere prelaska završnoga *-m* u *-n* u relacijskim morfemima:

- a) u kategoriji promjenjivih riječi: *facòlon*, *kolënon*, *kûmon*, *kunjëdan*, *mëston*, *măčkaron*, *susëdon*; *jăčin*, *najbližin*, *lîpon*; *h năn*, *njîn*, *tòbon*, *onîn*, *ovîn*, *svîn*, *svojîn*, *tîn*, *h vân*;
- b) u 1. l. jd. prezenta: *jîman*, *mòlin*, *peruân*, *ũfan*, *vîdin*, *veselîn*, *žânjen*;
- c) pomoćnom glagolu *biti* za tvorbu kondicionala: *bin*.

2. 13. ROTACIZAM

Riječ je o pojavi u kojoj u prezentskoj osnovi glagola *moći* i *pomoći* suglasnik *ž* ustupa mjesto suglasniku *r*. Glagol u značenju 'moći' konjugira se ovako: *mòren*, *mòreš*, *mòre*, *mòremu*, *mòrete*, *mòreja*. Ispitani su i prilozi s nekadašnjom česticom **že* te su dobiveni sljedeći rezultati: *nîgder* 'nigdje', *něh³* 'negdje', *nikakòr* 'nikako', *dikakò* 'nekako', *sakamòr* 'svakamo', *săgder* 'svugdje'. Ta je jezična značajka alteritetna.

2. 14. ZAVRŠNO -l

Završno je *-l* ispitano u tri kategorije: na početku unutrašnjega sloga u imenica i pridjeva; na početku završnoga sloga u imeničkih riječi te na početku završnoga sloga u glagolskome pridjevu radnome muškog roda. Rezultati istraživanja pokazali su da u prvim dvjema kategorijama prelazi u *v*, odnosno u *f* zbog obezvučenja na kraju riječi i ispred bezvučnih suglasnika, a u glagolskome pridjevu radnome završno se *-l* gubi. Sačuvano je samo u nekim riječima talijanskoga podrijetla, tipa *kòltra*, *kultrîne*, *šòldi*. Prijelaz *v* u *f* na kraju riječi i ispred bezvučnih suglasnika karakteristika je i sjevernočakavskoga ili ekavskoga dijalekta.

Potvrde oblika:

- a) na završetku unutrašnjega sloga u imenicama i pridjevima: *dufcă* (< *duvcă*), *kufcă* (< *kuvcă*), *paſcă* (< *pavcă*), *tefcă* (< *tevcă*), *měſta* (< *měvta*), *mufcă* (< *muvcă*). Tako je i u prilogu *puvduân* u značenju 'podne';
- b) na početku završnoga sloga u imeničkih riječi: *cîf* (< *cîv*), *debiêf* (< *debiêv*),

³ Istoznačnice su tomu prilogu *digder* i *nedih*.

fačûf (< *fačûv*), *feruâf* (< *feruâv*), *gõf* (< *gõv*), *kanuâf* (< *kanuâv*), *kaštëf* (< *kaštëv*), *kîsef* (< *kîsev*), *kutâf* (< *kotâv*), *maštëf* (< *maštëv*), *mižûf* (< *mižõv*), *pakâf* (< *pakâv*), *pažûf* (< *pažûv*), *pëpef* (< *pëpev*), *pustõf* (< *postõv*), *sûf* (< *sõv*), *vësef* (< *vësev*), *vûf* (< *võv*);

- c) na dočetu glagolskoga pridjeva radnog muškoga roda: *bî*, *buliê*, *čû*, *čuvâ*, *čepâ*, *duâ*, *delî*, *držâ*, *gumî*, *gurë*, *guvurî*, *hîti*, *hudî*, *kâpi*, *kupâ*, *kusî*, *kuvâ*, *kûpi*, *lî*, *lužî*, *mõga*, *mulî* ‘molio’, *nuâša*, *nusî*, *pâ*, *pî*, *prusî*, *pluâtî*, *põce*, *puzuâbî*, *stõri*, *tiê*, *ubõ*, *ukrâ*, *ûmr*, *ustâ*, *uženî*, *vëruva*, *vîdi*, *vînje*, *zgûbi* i mnogi drugi. Završno -l gubi se i u prilogu *pû* u značenju ‘polo’.

Isti su rezultati, prema dijalektološkoj literaturi, zabilježeni u govorima susjednih mjesta Draguča (Ivić 1961: 199) i Pagubica (Vranić 1999: 58). Istražujući ovu skupinu govora, Maćecki nije zamijetio redukciju završnoga -l u jednini muškoga roda glagolskoga pridjeva radnog ni u jednome govoru, nego je za cijelu skupinu zabilježio jedinstven odraz, a to je prijelaz u dvousneno v (*u*) (Maćecki 2002: 77).

2. 15. SUGLASNIČKE SKUPINE

Starijim čakavskim osobinama pribraja se očuvana skupina *čr* koja je nastala u praslavenskome jeziku. Ta je suglasnička skupina, osim u čakavskome, sačuvana i u kajkavskome te iznimno u nekim govorima štokavskoga narječja.

Ovjereni su sljedeći primjeri: *črčâk*, *črëpnja*, *črř* (< *čřv*), *črřif*, *čřn*, *črñet* (*se*), *čřtalo* (dio pluga).

Buzetski je ili gornjomiranski dijalekt šćakavski, što znači da je u njemu rezultat praslavenske i starohrvatske skupine **skj*, *stj* > *skaj* – *šć*. Neki su od ovjerenih primjera *blîščât*, *gûščer*, *îščen*, *klëšće*, *křščen*, *kupîšćî*, *paščica* ‘koštica’, *sîrišćî*, *sîrumăščina*, *stîščen*, *strñjîšćî*, *ščîpât*, *ugñjîšćî*, *uščîpnat*.

Suglasnička skupina *št* nastala je i preinačavanjem praslavenske skupine **čbt* u starohrvatskome razdoblju. Takav je odraz zabilježen u primjerima *puštën* ‘pošten’, *puštënji* i *štët* ‘čitati’.

Praslavenska suglasnička skupina **zdj* prešla je u *žj* u G imenice *daš* – *dažja*, a u primjeru *moždani* palatalizirana je praslavenska skupina **zg*.

U primljenicama, i to uglavnom talijanizmima, ovjerene su skupine *šk*, *šp* i *št*. Izdvojiti ćemo sljedeće primjere: *škõrnja*, *škâtula*, *škatulëta*, *škvaciêra*; *špacakamîn*, *španjulët*, *špuârat*, *špëgaj*, *špendât*, *šperânca*, *špîna*; *fëšta*, *štajûn*, *štâla*, *štikadënt*, *štîmât*, *štõmih*, *štõrija*, *štramâc*, *štumigât se*, *štupidëca*.

2. 16. POJEDNOSTAVNJIVANJE SUGLASNIČKIH SKUPINA

U čakavskome se narječju suglasničke skupine pojednostavnjuju ispadanjem jednoga člana ili njegovim prelaskom u manje napet glas. Pritom se afrikata zamjenjuje frikativom, okluziv sonantom i sl. Takvim mijenama šumnika u zatvorenu slogu rasterećuju se napeti slogovi.

Potvrde oblika:

- a) U početnome slogu u primjerima *čěla*, *čělar*, *tīć* skupina se pojednostavnjuje gubljenjem početnoga okluziva *p*. U primjeru *čenīca* također se gubi početno *p*, a frikativ *š* prelazi u afrikatu *č*. U konjugaciji glagola *ziēt* (< **vzet*) dolazi do redukcije sonanta pred šumnikom u početnoj zoni sloga. U glagolu *tět* pojednostavnjuje se skupina *ht* ispadanjem prvoga suglasnika.
- b) U središnjemu slogu zabilježeno je ispadanje sljedećih suglasnika: *t* u pridjevu *žălosan* i broju *devěstu*; *d* u glagolu *hōj*, u brojevima *enă*, *eněga*, u prilogu *zăjnu* i prilogu *senăku*; *p* u glagolu *grēs*. Okluziv *d* zamijenjen je sonantom *j* u brojevima *dvăjset*, *dvanăjs* i *adanăjs*. S obzirom na to da u pravilu okluzivi *k* i *t* ne stoje zajedno, u primjerima *luăhta*, *nōhta* i *trăhtor* prvi član (*k*) prelazi u odgovarajući frikativ (*h*). Terenskim je upitnikom ispitana i imenica *doktor*, no ona je u analiziranome govoru talijanskoga podrijetla i glasi *miēdih*, a ne *dōhtor*. U središnjem slogu afrikata nije zamijenjena manje napetim frikativom u primjerima *lăčna*, *măčka*, *uctă*, a nije provedena ni disimilacija sibilanata u imenici *prascī*.
- c) U završnome slogu dolazi do potpune redukcije okluziva u suglasničkim skupinama *st*, *št*, *zd* i *žd*.

2. 17. ODRAZ *v* PRED GLASOM *r* U SUGLASNIČKOJ SKUPINI

Suglasnik *v* reducira se ispred glasa *r* u suglasničkoj skupini, o čemu svjedoče primjeri *četrtăk*, *črčăk*, *črčět*, *črjīf*, *střdnat*, *štřti*, *třji*, *třt* 'tvrđ'. Osim toga, *v* se gubi i na početku riječi u primjerima *ruăbăc* i *luăsi*. Ti su primjeri navedeni i u dijalektološkoj literaturi (v. Lisac 2009: 38).

2. 18. OBLICI UPITNE I ODNOSNE ZAMJENICE *koji*

Upitna i odnosna zamjenica u značenju 'koji' glasi *katiêri* (*-a*, *-u*), a G jd. *katiêriga*. Takvi su leksemi uobičajeni u slovenskome jeziku.

2. 19. ODRAZ SKUPINA *jt* I *jd*

U prezentskoj osnovi glagola *ići* (< *iti) na granici prefiksalnoga i korijenskoga morfema realizira se skupina *jd*: *nuâjden*, *snuâjden*, *ubuâjden*, *ûjden*. U infinitivima *nuâć*, *pôć*, *snuâć*, *ubuâć* i *ûć* suglasnička je skupina *jt* jotovanjem prešla u *ć* (*jt* > *tj* > *ć*). Upitnikom je ispitan i glagol *doći*, no on glasi *prîć*. Jezično nam iskustvo govori da su te skupine karakteristične za mnoge buzetske govore.

2. 20. ODRAZ STAROJEZIČNE ZAMJENICE *vðs*

Praslavenska skupina **vbsb* u osnovi neodređene zamjenice nakon gubitka jerova metatezom je prešla u *sv-* kako bi se izbjegla realizacija atipične konsonantske skupine *vs-*. Takav je odraz karakterističan za mnoge govore čakavskoga i štokavskoga narječja. U govoru Oslića u oblicima je te zamjenice provedena metateza i gubljenje suglasnika *v*: *sà*, *sàka*, *sakakôf*, *sèga*, *sagdër*, *sì*, *sè*, *sèh*, *Semogući*, *Sisvièti*, *zasèn* ‘posve’.

2. 21. MORFONOLOŠKE ALTERNACIJE

Od morfonoloških alternacija možemo izdvojiti sljedeće:

- a) Analoška palatalizacija javlja se u primjerima *stūčite urèhe*, *unì pečèja juâja*, *rečì*, *unì rečèja*, *sìčì drìva* (2. l. imp. glagola ‘sjeći’), *pusìčite*, *kràve vučèja vûs*, *spečìte mièsu*.
- b) Ukinuta je sibilizacija, a to je karakteristika čakavskoga narječja u cjelini. To dokazuju sljedeći primjeri ekscerpirani iz ogleda govora i upitnika: *jedanbòt suâ bilì zastànki*; *va vòjski mu je bilò tèšku*, *sàki mòra glèć na svòj grèh*; *mi se pjàžija urèhi i lèšnjaki*; *bubrìgi*, *na nògi*, *òblaki*, *putòki*, *na ruâke*, *sirumàhi*, *unùki*, *vràgi*.
- c) Suglasnici se na kraju riječi redovito obezvučuju, a kao zvučnik ponaša se i suglasnik *v* koji na kraju riječi i ispred bezvučnih suglasnika prelazi u *f*. To dokazuju mnogobrojni primjeri poput: *Bòh*, *brìh*, *dùh* ‘dug’, *gròp*, *lièt*, *mièt*, *mùš*, *snìh*, *vûs*; *bulehnjìf*, *cìf*, *čřf*, *ćèlaf*, *křvaf*, *pustòf*, *tupòf* ‘topola’; *ufcà*, *Slàfku*. To je karakteristika i sjevernočakavskoga dijalekta. Mañeckí navodi obezvućenje kao jednu od jezičnih značajki cijeloga buzetskog područja, a primjere navodi iz Račje Vasi (Mañeckí 2002: 77).

- d) Krajnji dental ispada u skupinama *st*, *št*, *zd* i *žd*: *cväs*, *křs* ‘krštenje’, *kūs*, *mūs*⁴, *muäs*, *přs*, *žälos*; *möš*; *grös* (< *groz* < *grozd*); *däš* (< *dažd*).
- e) U govoru Oslića ne javljaju se protetski konsonanti *j-* i *v-*. Od svih ispitanih izuzetak je samo imenica ‘igla’ koja glasi *jigla*. Josip Lisac je u ovome dijalektu zabilježio primjer *jimela* kao primjer *j*-proteze, a zamijetio je i primjere s protetskim *v* (v. Lisac 2009: 38).
- f) Metateza (premetanje) je zabilježena u imenicama *gröjzi* (u toj je imenici skupina **zđj* premetnuta i jotirana u skupinu *jz*) i *zajřk* (< *jazik*) te pridjevima *Böjži* i *vräjži*.
- g) Za ovaj je govor, kao i za buzetski dijalekt u cjelini, karakteristična delateralizacija, što znači da *l* (u pismu *lj*) prelazi u *j*: *böji*, *Cerövjje*, *däje*, *dívji*, *käpjje*, *lägjje*, *jubäřf*, *jüdi*, *neděja*, *pundějak*, *pustěja*, *üji*, *vöja*, *zdruävji*, *zemjä*, *žüj* i mnogi drugi. Delateralizacija je zabilježena i u mnogim govorima jugozapadnoga istarskog i južnočakavskoga dijalekta.
- h) Morfonološka alternacija disimilacija uglavnom se odnosi na skupine *mn* i *mnj*. Prva prelazi u *vn*, a potonja u *mlj*. U istraženome govoru provodi se u sljedećim primjerima: *güvnö*; *dĩmjak* i *samjä*, a ne provodi se u brojevima *sedamnäjs* i *osamnäjs*, već ostaje skupina *mn*. Naravno, u primjerima *dĩmjak* i *samjä* suglasnik *lj* prešao je u *j* zbog delateralizacije.
- i) Prijevoj je zabilježen u leksemu *teplö* i njegovim izvedenicama: *Vaně je zateplřlu*. Jedna od zanimljivosti ovoga govora jest ta da se pridjev *teplö* odnosi samo na visoku temperaturu, dok se za hranu rabi pridjev *göřku* u tom značenju.
- j) Početni se samoglasnik reducira u riječima *lětrika*, *Měrika*, *Tälija*, *turäk* ‘utorak’.

3. ZAKLJUČAK

Govor Oslića pripada buzetskomu ili gornjomiranskomu dijalektu čakavskoga narječja. Smješten je na jugu dijalekta i sadrži puno više čakavskih crta od ostalih dijelova buzetskoga dijalekta. Jedan je od tih elemenata akcentuacija koja odgovara čakavskoj. Naime, mjesto je naglaske nepromijenjeno te su sačuvane prednaglasne duljine. U buzetskome se dijalektu, pa tako i u ovome govoru, naglasak ne dulji ispred sonanta. Od alijetetnih jezičnih značajki možemo spomenuti sljedeće: čakavski odraz

⁴ Razlika u leksemima u značenju ‘musti’, ‘most’ i ‘mast’ je sljedeća: ‘musti’ se kaže *mūs*, ‘most’ je *mūs*, a ‘mast’ *muäs*.

va u svega nekoliko primjera; prijelaz prednjega nazala u *a*, također u nekoliko primjera; gubljenje finalnoga *-l* u glagolskome pridjevu radnom; posebni oblici za tvorbu kondicionala; odraz stražnjega nazala kao *a*, što je specifičnost buzetskih govora. Alteritetne su jezične značajke zamjenica *kaj*, *a* kao odraz poluglasa, *u* kao rezultat skupine *və*, zatvaranje *o* izvan akcenta, čuvanje staroga jata kao u većini kajkavskih govora, rotacizam, prijelaz završnoga *-m* u *-n* i mnoge druge.

LITERATURA

- BROZOVIĆ, Dalibor; IVIĆ, Pavle. 1988. *Jezik srpskohrvatski/hrvatskosrpski, hrvatski ili srpski*. Zagreb: Leksikografski zavod "Miroslav Krleža".
- HRASTE, Mate. 1963. "Refleks nazala *o* u buzetskom kraju". *Zbornik u čast Stjepana Ivšića*. Zagreb: Hrvatsko filološko društvo: 129–134.
- IVIĆ, Pavle. 1961. "Dragučki govor u buzetskoj zoni. Prilozi poznavanju dijalekatske slike zapadne Hrvatske". *Godišnjak Filozofskog fakulteta u Novom Sadu* 6: 198–200.
- LISAC, Josip. 2001. "Fonološke značajke buzetskoga dijalekta". *Čakavska rič* 29, 2: 13–22.
- LISAC, Josip. 2009. *Hrvatska dijalektologija 2. Čakavsko narječje*. Zagreb: Golden marketing – Tehnička knjiga.
- MAŁECKI, Mieczysław. 2002. *Slavenski govori u Istri*. Rijeka: Maveda.
- RIBARIĆ, Josip. 2002. *O istarskim dijalektima, Razmještaj južnoslavenskih dijalekata na poluotoku Istri s opisom vodičkoga govora*. Pazin: Josip Turčinović d.o.o.
- ŠIMUNOVIĆ, Petar. 1970. "Dijalekatske značajke buzetske regije". *Istarski mozaik* 8, 5: 35–49.
- ŠIMUNOVIĆ, Petar. 1976. "Takozvana buzetska kajkavština". *Istra* 6–7: 41–45.
- VIVODA, Nataša. 2005. *Buzetski govori*. Koper: Zgodovinsko društvo za južno Primorsko.
- VRANIĆ, Silvana. 1999. "Neke morfonološke (i morfološke) značajke sjeverozapadno-čakavskih rubnih govora". *Hrvatski dijalektološki zbornik* 11: 49–61.

*PHONOLOGICAL AND MORPHONOLOGICAL FEATURES OF THE SPEECH OF OSLIČI –
A CONTRIBUTION TO THE RESEARCH OF BUZET'S SPEECHES*

The paper presents some phonological and morphonological features of the local speech of Osliči in Istria, which has so far been unexplored. It is the Chakavian speech of Buzet or Upper- Miran dialect and is located in the south of the dialect mentioned above. Due to its geographic position, this speech contains more Chakavian features than other parts of the dialect of Buzet, which is best evident in lexis and accentuation. In the other parts, there are many more elements from the Slovenian language.

KEYWORDS:

*Buzet or Upper-Miran dialect;
Chakavian dialect; phonology,
morphology; Istria; Osliči*

OGLED GOVORA

MAČKARE

Na Antõnja smo iměli fěšta. Tò je na sedavnějsti pŕviga i tuâ duân zdinemo pûsta. Jedanbõt suâ bilì zastãnki, nì bilò telefûni, nì bilò nìkega. Smo se sastãli zvěčer u dikãki kunõbi kãj nì bilò dõma. Smo pòčeli guvurìt za mäckare. Najpŕvo smo nuãšli jeněga mužíkãnta i u neděja vjùtru šlì smo u mäckare sì skûp: Kŕpani, Bijãncíci, Mesuãrići... „Ala, grěmo cá“, smo reklì i hudìli ot hìže do hìže. Pûsti suâ vãjk bilì pŕvi. Mõrajo imět pãlica, štrãca na licè i klabùk. Pãlica je plètena ot drìva sa zvõnima gõri. Suâ se pozdrãvili sa sěmi kì ih je dučãka. Sěmi suâ duãli ruãka. Za njìmi je pŕišla kurìzma. Unã je bilã ubùčena u čŕnu, iměla je dũgi brhãn i na gluãva rògi. Iměla je jòš pŕěslica i vûna. Šiēcãla je okuli pûsti pa so dělali čìne š njûn: ćepãli suâ jiê, hìtali, nusìli. Põci je za njìmi pŕišla mužika, a š njìmi kì pobìre juãja i uzuât su pŕišle drùge mäckare ke suâ bilè ubùčene sãki kãj je tiê. Starìnske mäckare nãše suâ bilè vãjk, otkat jàs pãmetin, sìta-rešèta. Tò suâ sãmo nẽki bilì takò mäckarãni. Unì suâ bilì ubùčeni kakò će, a na hrbãti suâ iměli sìta katiêra suâ stãvili na kakõva dãska ili takò kãj. Iměli suâ véc vŕstu sìta. U turãk smo soplì i fěštali do kãsnu.. I pòci smo sãki šlì dõma, smo si pòbrli svujè: nẽki ròba, nẽki za cìgane, nẽki za špacakamìne. Danàs sè se jěnu mãlu gambijãlo. Sãt suâ udrùženi cìla tà slõščina, cìli kõmun skûp. Mì tò klìčemo slõščina. A jednabõt suâ iměli sãki svujè mäckare: Dragùcska Vãla je iměla jeně, Uslići svujè, Zajěrce svujè, a sãt si skûp kigõt će pòc. Jedanbõt se nì hudìlo u Cerõvje, po vuãsah, a danàs se griê i u Cerõvje. Mluãdi sturìja dõgovor u dõmi. Tãmo se nuãjdemo sì skûp i undã se duguvõrimu kãj će kì bīt za tè mäckare. Griêmu neděja, pundějak i turãk pak sturìmo fěšta ot mäckar. Uvò lètò smo u turãk soplì vãje do punõci.

